

Wersja: listopad 2017 r.

Od Autorów: przedstawione standardy nie są wymaganiem minimum. Przedstawiają pożądaną wersję programu edukacyjnego – organizacje podpisujące się pod standardami, podejmują wysiłek funkcjonowania w zgodzie z nimi.

DEFINICJE:

Edukacja finansowa to proces, poprzez który konsumenci/inwestorzy poprawiają swoje zrozumienie produktów finansowych, pojęć i ryzyka. Poprzez uzyskane informacje, instrukcje i/lub rady rozwijają umiejętności i pewność siebie wobec istniejących możliwości oraz ryzyka finansowego, podejmowania bardziej świadomych wyborów, źródeł pomocy, oraz innych efektywnych działań, które mogą podjąć, aby poprawić swoją sytuację finansową.

Program Edukacji Finansowej to zestaw różnorodnych działań edukacyjnych (warsztatów, konsultacji, kampanii) z zakresu edukacji finansowej, mający na celu wejście w interakcję ze zdefiniowaną grupą odbiorców, realizowany przez konkretny podmiot (lub grupę partnerów) w określonych horyzontach czasowych.

STANDARDY PRZYGOTOWANIA PROGRAMU

1. Grupa docelowa jest szczegółowo określona.

Odbiorcami projektu jest konkretna grupa docelowa mieszkańców Polski, *scharakteryzowana pod względem wieku, płci, wykształcenia, miejsca zamieszkania, poziomu dochodu, przynależności do określonej grupy (np. zainteresowań), itp.*

2. Analiza potrzeb grupy docelowej obejmuje wiedzę, postawy i nawyki odbiorców.

Projektowania działań w programie odbywa się na podstawie wyników analizy stanu wiedzy, nawyków i postaw odbiorców w obszarze gospodarowania finansami. Pod uwagę warto wziąć też analizę preferencji uczenia się: źródeł, skąd odbiorcy czerpią wiedzę (*TV, gazety, inni ludzie, Internet, szkoła*), które kształtują światopogląd (autorytety), oraz preferowanych form nauki (*typowo szkolna, on-line, przez rozrywkę, przez czytanie, rozmowy itp.*). Potrzeby grupy docelowej można zbadać poprzez:

- (1) Bezpośrednie badanie prowadzone wśród odbiorców (wśród najmłodszych dzieci poprzez obserwację)
- (2) Analizę publicznie dostępnych raportów i opracowań na temat odbiorców (niekoniecznie związanych bezpośrednio z edukacją finansową, ale np. z poziomem życia, analizą ekonomiczną danej grupy społecznej, itp.).

3. Cele edukacyjne są jasno sformułowane.

Cele edukacyjne są sformułowane wokół czterech pytań, gdzie każde kolejne wypływa z poprzedniego:

- Jaką wiedzę zdobędą uczestnicy?
- Jakie nowe umiejętności zdobędą uczestnicy?
- Jakie zmiany w postawach uczestników chcemy wywołać?
- Jakie zmiany w zachowaniu odbiorców chcemy wywołać?

Konkretne odpowiedzi na te pytania wpływają na kolejne kroki przygotowania programu.

4. Używane w programie narzędzia i metody edukacyjne:

a. uczą przez doświadczenie

Program wykorzystuje interaktywne metody uczenia, bazujące na praktycznym poznaniu zagadnienia, *np. wizyta w banku, używanie demo konta on-line, analiza prawdziwych historii życiowych, itp.* Metody odzwierciedlają różne style uczenia się uczestników.

b. bazują na doświadczeniu/wiedzy uczestników

Używane narzędzia edukacyjne wykorzystują doświadczenie uczestników.

c. Są zgodne z zakresem oczekiwanych kompetencji lub z ramami programowymi szkół (zobacz Katalog Kompetencji PREF)

d. Są optymalnie dobrane do grupy docelowej (*np. młodzież szkolna nie uczestniczy w wykładzie typowym dla uczelni wyższej, a emeryci nie uczą się o odkładaniu na emeryturę*).

5. Program tworzony jest przez ekspertów

Odpowiedni eksperci biorą udział w programie na różnych etapach:

- W projektowaniu programu oraz używanych w nich narzędzi i metody
- W działaniach programu uczestnikom umożliwia się interakcję z ekspertami, *np. z pracownikiem banku, sklepu, agentem ubezpieczeniowym, itp.*

Za eksperta uważana jest osoba z rzetelnym doświadczeniem pracy nad edukacją finansową lub obszarami związanymi (np. z edukacją dzieci, edukacją dorosłych), co jest potwierdzone np. doświadczeniem zawodowym, odpowiednimi publikacjami, itp.

6. Używane narzędzia edukacyjne zostały przetestowane

Jeśli dane narzędzie edukacyjne (*np. warsztat, film, infografika*) jest używane po raz pierwszy (lub po raz pierwszy z daną grupą docelową), program zakłada test narzędzia z małą grupą odbiorców docelowych.

Np. Organizacja A wdraża warsztat nt. oszczędzania dla młodzieży. Po przygotowaniu materiałów, organizacja organizuje warsztat z małą grupą odbiorców, a na jego zakończenie zbiera opinie i wrażenia uczestników. Na ich podstawie oraz na podstawie opinii osoby prowadzącej warsztat, materiały są poprawione. Dopiero w kolejnym kroku organizacja A organizuje szkolenie dla trenerów i organizuje kolejne warsztaty z grupą docelową.

7. Trenerzy i edukatorzy stosują się do Standardów Edukatora

PREF (zobacz Standardy Trenera i Edukatora PREF)

8. Program uwzględnia co najmniej dwukrotny kontakt z tym samym uczestnikiem.

Np. poprzez „przypominajkę” smsową, email, kartkę pocztową, konsultację, spotkanie, informacja zwrotna o realizacji planu, osiągnięciach i potknięciach itp.

9. Ewaluacja jest zaplanowanym elementem programu

Ewaluacja jest zaplanowanym elementem programu, podobnie jak niezbędne zasoby (finansowe, osobowe i czasowe).

STANDARDY EWALUACJI PROGRAMU

Organizacja nieustannie doskonali program

Organizacja zbiera i analizuje oceny i opinie o programie od uczestników i osób prowadzących. Następnie dane są analizowane, a wnioski i rekomendacje wdrażane. Opinie i oceny mogą być zbierane w sposób formalny (*ankiety, grupy fokusowe*) lub nieformalny (*rozmowy z uczestnikami i prowadzącymi*).

1. Ewaluacja jest holistyczna

Ewaluacja mierzy poziom realizacji celów i rezultatów programu, trafność doboru tematów i narzędzi edukacyjnych do grupy odbiorców oraz przebieg programu.

2. Ewaluacja efektów programu powinna być odroczone w czasie

Ewaluacja efektywności działań edukacyjnych prowadzona jest najwcześniej 3-4 tygodnie po zakończeniu działań.

3. Ewaluację prowadzą eksperci niezależni

Ewaluację prowadzą eksperci nie uczestniczący w realizacji projektu, o ile to możliwe spoza organizacji.

4. Wnioski z ewaluacji są dostępne są publicznie

Jasne wnioski i rekomendacje z realizacji programu dostępne są publicznie.

Literatura:

INFE High Level Principles for the evaluation of financial education programmes, January 2012

OECD Recommendations on the Principles and Good Practices for Financial Education and Awareness